

บทคัดย่อภาษาไทย

รหัสโครงการ MRG 4780122

ชื่อโครงการ การเติบโตของวัยรุ่นไทยท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคม: กรณีศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างทางเพศในการมองภาพลักษณ์รูปร่างในอุดมคติ ความไม่พึงพอใจในรูปร่างและวิธีการให้ได้มาซึ่งภาพลักษณ์รูปร่างอันเป็นผลเสียต่อสุขภาพของวัยรุ่นไทยอายุ 16-19 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร

ชื่อนักวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุลณี เทียนไทย

E-mail Address: chulane.t@chulane.ac.th **ระยะเวลาโครงการ** 2 ปี (1 กค.47 – 30 มิย.49)

งานวิจัยโครงการนี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาถึง การรับรู้และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์เรือนร่างของวัยรุ่นไทยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ 1) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของภาพลักษณ์เรือนร่างในอุดมคติของวัยรุ่นหญิงและชายในเขตกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อค้นหาแหล่งอิทธิพลต่างๆ ที่ทำให้วัยรุ่นมีการรับรู้เรื่องภาพลักษณ์เรือนร่างในรูปแบบดังกล่าว 3) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของวัยรุ่นหญิงและวัยรุ่นชายที่เกี่ยวข้องกับความไม่พึงพอใจในรูปร่างของตน 4) เพื่อศึกษาถึงวิธีการที่วัยรุ่นใช้เพื่อให้ได้มาซึ่งภาพลักษณ์เรือนร่างในอุดมคติ ผู้วิจัยได้เลือกใช้ระเบียบวิธีการวิจัยทางมานุษยวิทยาอันหลากหลาย อาทิเช่น การสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม การใช้แบบสอบถามเพื่อการสำรวจ การสนทนากลุ่ม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งรูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจะอาศัยการคำนวณหาอัตราร้อยละและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นสำคัญ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มวัยรุ่นหญิงและชาย 500 คน อายุ 16-19 ปี ที่เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 ในเขตกรุงเทพฯ

ผลการศึกษาโดยสรุป มีดังต่อไปนี้ 1) ภาพลักษณ์เรือนร่างในอุดมคติของวัยรุ่นหญิงและชายในเขตกรุงเทพฯ คือ รูปร่างที่สูง (ตามมาตรฐานของชนชาติตะวันตก) และรูปร่างที่มีความกระชับ โดยวัยรุ่นหญิงจะชื่นชมรูปร่างที่ผอมบางเป็นพิเศษในขณะที่วัยรุ่นชายจะนิยมรูปร่างที่เน้นสัดส่วนที่แสดงให้เห็นถึงกล้ามเนื้อหน้าอก ไหล่และแขนอย่างชัดเจน 2) แหล่งที่มาของสิ่งที่มีอิทธิพลต่อเรื่องภาพลักษณ์รูปร่างในอุดมคติได้ถูกจำแนกไว้ตามลำดับ (จากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด) ได้แก่ นิตยสาร รายการโทรทัศน์ กลุ่มเพื่อน ครอบครัว กระแสแฟชั่น ทัศนคติของเพศตรงข้าม การตระหนักรู้ด้วยตนเอง และความรู้เรื่องสุขภาพ 3) วัยรุ่นหญิงและชายมองส่วนของรูปร่างที่ไม่พึงปรารถนาแตกต่างกัน กล่าวคือ วัยรุ่นหญิงจะให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากกว่าวัยรุ่นชาย โดยวัยรุ่นหญิงจะมีวิธีการมองในรายละเอียดในแต่ละอวัยวะที่ตนไม่พึงพอใจ ในขณะที่วัยรุ่นชายจะมองส่วนต่างๆ เหล่านี้ในภาพรวม 4) วิธีการต่างๆ ที่วัยรุ่นในกรุงเทพฯ นิยมใช้เพื่อให้ได้รูปร่างที่ตนต้องการ ได้แก่ การเล่นกีฬา ออกกำลังกาย การจำกัดอาหาร การลดความอ้วนโดยใช้ยา ไปจนถึงการล้วงคอให้อาเจียน โดยสรุป วัยรุ่นในกรุงเทพฯ โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงยังขาดความรู้ข้อมูลในเรื่องการใช้วิธีการที่ถูกต้องเพื่อให้ได้มาซึ่งรูปร่างที่ตนต้องการ การให้ความรู้ในเรื่องนี้จะนำไปสู่การป้องกันปัญหาทางสุขภาพต่างๆ รวมไปถึงการลดความเสี่ยงในการเกิดโรคการกินที่ผิดปกติในกลุ่มวัยรุ่นนี้อีกด้วย

คำหลัก วัยรุ่น ภาพลักษณ์รูปร่าง ความแตกต่างทางเพศ สุขภาพของวัยรุ่น โรคการกินที่ผิดปกติ

Abstract

Project Code: MRG 4780122

Project Title: Growing Up in Transitional Society: A View on Gender Differences in Ideal Body Image, Body Dissatisfaction, and Unhealthy Measures in Achieving One's Ideal Body Image among Bangkok Adolescent Age 16-19

Investigator: Assistant Professor Dr. Chulanee Thianthai

E-mail Address: chulane.t@chulane.ac.th

Project Period: 2 years (1/07/ 04 - 30/05/06)

This study examined Bangkok adolescents' body image-related perceptions and behaviors. The research objectives were: 1) To highlight Bangkok adolescents' ideal body images gender differences, 2) To find the influential sources that shaped Bangkok adolescents' Ideal body image perception, 3) To show gender differences in body dissatisfaction concerns, 4) To study methods Bangkok adolescents used to achieve their ideal body images. A variety of ethnographic methods such as participant observation, survey questionnaires, focus groups, and in-depth interviews were utilized. Data analysis process involved percentage and data content analysis. In total, five hundred Thai male and female Bangkok adolescents, attending high school to freshmen level, ranging from 16-19 years, participated in this study. Results showed: 1) Both female and male Bangkok adolescents desired to have a tall (Western standard height) and firm body. In term of gender differences, Bangkok female preferred a thin body type; whereas male favored a robust V-figure body shape, 2) Eight main body image influential sources were identified and respectively ranked from the most influential to the least: magazines, television, peer group, familial, fashion trend, the opposite sex, self-realization, and health knowledge, 3) There is a gender difference in how female and male Bangkok adolescents viewed their bodies—that is female often viewed their dissatisfaction body parts in details, while male described them as area(s). Most importantly, female adolescents showed a greater level of body dissatisfaction concerns than males, 4) Methods Bangkok adolescents used range from playing sports, exercise, and moderate dieting to taking extreme food restrictions, laxatives, diuretics, dieting pills, and inducing vomiting. In conclusion, information on healthy measures used to achieve one's ideal body image is still needed among Bangkok adolescents, especially the females, in order to prevent future body image-related health problems and eating disorders prevalence.

Keywords: Adolescents, Body Image, Gender Differences, Adolescents' Health, Eating Disorders